

JÖVŐ

SZERDA 1947 ÁPRILIS 2
III. évfolyam, 618 szám
Felelős szerkesztő:
PALASTI JÓZSEF
Szerkesztőség és Ládóhivatal:
Arad, Bulev. Regina Maria 18
Telefon: 20-76.

FUGGETLEN DEMOKRATA NAPILAP

A moszkvai értekezlet döntő hete

Az USA megszállási övezetben lefoglalt német aranyról tárgyaltak a külügyminiszterek

Molotov fenntartotta a Szovjetunió jóvátételi igénylését

MOSZKVA. A külügyminiszteri értekezlet hétfő délutáni ülésén Marshall tábornok, USA külügyminiszter beszédet mondott, amelynek során sürgette az értekezlet ütemének meggyorsítását. Marshall tábornok még kijelentette:

a külügyminiszterek azért ültek össze, hogy a felmerült ellentéteket elsimítsák.

Befejezőül az USA külügyminiszter hangoztatta, hogy alaposan kell figyelni. Bevin brit külügyminiszter új brit javaslatot terjesztett elő a külügyminiszterek tanácsa elé, amely tartalmazza a német támadószellem egyszerű és mindenkorra való kiküszöbölésének angol elgondolás szerinti módjait, majd sürgeti a német federációs kormány létesítését.

A helyettes külügyminiszterek a német kérdéssel foglalkozva meg hallgatták a szövetséges jóvátételi bizottság északamerikai elnökének jelentését. A jelentésről meghallgatott jóvátételi elnök azután Visinszkij szovjet helyettes külügyminiszter kérdésének keretében állott. Az elnök ugyanis kijelentette, hogy az a német aranymentés, amelyet az USA megszállási zónában lefoglaltak, körülbelül 220 tonnát tesz ki. Visinszkij tiltakozott a „körülbelül” kifejezés ellen.

Ebben a kérdésben tovább folynak a tanácskozások és valószínűleg ma újra meghallgatják a jóvátételi bizottság USA elnökét

Külföldi rádióállomások hírmagyarázói megállapítják, hogy ez a hét döntő hatásúnak mondható.

A külügyminiszterek „korlátozott létszámú” üléseket tartanak. A Reuter iroda ezzel kapcsolatban jelenti, hogy a múltban az ilyen ülések mindenkor meggyorsították az értekezlet ütemét és jobb eredményeket hoztak mint a teljes ülések.

Bevin és Marshall külügyminiszterek ismételen hangsúlyozták a jóvátétel kérdésében előzőleg elfoglalt álláspontjukat. Bevin még kijelentette, hogy támogatja Franciaországnak a Saar-vidékre irányuló igényét. Bidault francia külügyi

niszter pedig a német szénszállításra vonatkozóan ismerlette Franciaország álláspontját és annak megállapítását kérte, hogy Németország milyen számumennyiséget exportál Franciaországnak és a többi államoknak.

Molotov szovjet külügyminiszter fenntartotta a Szovjetunió két és félmilliárd font értékű jóvátételi követelését.

BUDAPEST. A magyar rádió közli a moszkvai rádió hírmagyarázatát a külügyminiszteri értekezletről. A külügyminiszterek értekezletén továbbra is a német kormány ügye, a jóvátétel és a fizetési módok kérdése, a gazdasági egység, valamint a Ruhr- és Rajna vidékek problémái szerepelnek. A moszkvai rádió hírmagyarázója megállapítja, hogy a tárgyalások ütemének meggyorsítása várható.

Jugoszlávia nem mondhat le Karinthia szlovénlakta területéről

BELGRAD. Tito tábornagy a jugoszláv nemzetgyűlés előtt külpolitikai vonatkozású beszédet mondott és többek között kijelentette, hogy Jugoszlávia a világ béhéjének fenntartásáért, a népek gazdasági és kulturális együttműködéséért következetesen harcol.

Továbbiak során Tito bejelentette, hogy

Jugoszlávia a külügyminiszterek tanácsához juttatta el Karinthia szlovénlakta területére vonatkozó igényét.

Bár az USA és Angliá makacsul tiltakoznak a jogos követelés teljesítése ellen — mondotta Tito marsall — Jugoszlávia nem mondhat le erről a követeléséről.

Tito marsall a nemzetgyűlés előtt elmondott beszéde során még a következőket mondotta:

„Görögországgal rosszabbodott a viszonyunk azóta, amióta a görög nép elvesztette szabadságát és Görögország az imperiális hatalmak támaszpontja lett”.

A beszéd világosan leszögezte Jugoszlávia álláspontját ebben a kérdésben is.

„Az USA által Németországnak követelt jogokat adják meg az észak-amerikai polgároknak is!”

Az északamerikai képviselőház bizottsága állást foglalt a Kommunista Párt befűtása ellen

Az Egyesült Államok munkügyi minisztere, Schwellenbach, nyilatkozott és kijelentette, hogy szerinte az Egyesült Államokban be kellene tiltani a Kommunista Pártot. Azonnal válaszolt erre az amerikai közélet számos kitűnősege, akik Schwellenbach ellen nyilatkoztak. A Kommunista Párt befűtása ellen foglalt állást többek közt Eleanor Roosevelt, az elhunyt elnök özvegye. Legújabb hírek szerint a képviselőház bizottsága állást foglalt a Kommunista Pártnak az Egyesült Államokban történő befűtása ellen.

A moszkvai rádió ismét foglalt az új amerikai külpolitikai irányzattal és Truman elnök beszédével. Megállapítja, hogy ez az irányzat összefüggésben

van a napokban nyilvánosságra került reakciós belpolitikai intézkedésekkel.

Az a parancs, amelynek értelmében eltávolítják állásaikból az úgynevezett „nem lojális” állami tiszt-

viselőket, például az Egyesült Államok történetében.

Több republikánus szenátor is kijelentette, nem ért egyet az új irányzattal, amely tulajdonképpen azt jelenti, hogy Amerika

Leszerelés, vagy felfegyverzés

Erős ellenállás az angol alsóházban a kötelező katonai szolgálatról szóló törvény tárgyalása során

LONDON. Az angol alsóházban tegnap került sor a béke idején történő kötelező katonai szolgálat törvényjavaslatának tárgyalására. Az alsóház ülése előtt Attlee miniszterelnök a munkáspárt „újszad” 75 képviselőjével tárgyalott titkos ülésen. Ezek a képviselők

ugyanis nem akarják megszavazni a kormány törvénytervezetét, egyrészt mert lelkiismeretükkel nem tartják összeegyeztelőnek azt, másrészt pedig a béke idején történő katonai szolgálatot fölösleges energiateljesítésként tartják.

„világméretben vállalja a csendőr szerepét”.

A londoni Daily Worker legújabb száma hírt ad arról, hogy az amerikai Kommunista Párt jegyzéket küldött a Moszkvában tartózkodó Marshall külügyminiszterhez.

A jegyzékben kéri, hogy „azokat a jogokat, amelyeket az amerikai küldöttség Németország számára jelenleg követel, adják meg az északamerikai polgároknak is”.

Az üzenet megállapítja, hogy az északamerikai szakszervezeti tagok kommunisták, bevándoroltak és négcsek, állandó féltelében élnek és úgy érzik, joguk van annyi szabadsághoz, mint Németország lakóinak”.

Mi-USÁG külföldön!

BUDAPEST. Nagy Ferenc magyar miniszterelnök egyik nyilatkozatában kijelentette, hogy Magyarországon rövidesen megszűnik az élelmiszerek adagolása, miután az élelmiszerhelyzet állandóan javul.

NEWYORK. Az atomerő ellenőrzésével foglalkozó bizottság tíz-kos ülésen tárgyalta a francia javaslatot, majd elfogadta azt a szovjet pótlóindítványt, amely szerint a javaslatokat külön bizottság vizsgálja össze.

OSLO. Truave Lie, az Egyesült Nemzetek főtitkára Oslóban nyilatkozott és kijelentette, hogy egyik nemzet sincs abban a helyzetben, hogy háborút vezessen és háborus veszély nem áll fenn.

WASHINGTON. Wandenbergen szenátor az USA szenátus külügyi bizottságának elnöke a Törökországnak és Görögországnak nyújtandó segéllyel kapcsolatos Truman törvénytervezetét a pótlóindítványt javasoltta be. A pótlóindítvány szerint a segélyt felek függővé az Egyesült Nemzetek szervezetének beleegyezéséről.

KAIRO. Az egyiptomi hirtelen, díszfelvonulást rendezett abból az alkalomból, hogy Kairó területét az angol haderő kiűrtette.

BIENOS AIRES. A Reuter iroda tudósítása jelenti, hogy Paragiban a felkelők bombavető renitűlőgőkkel támadták a fővárost. A bombázás 20 percig tartott, 3 ember meghalt, több ház megrongálódott.

W. Kállay Ibolya énekhangversenye

A Zsidó Demokrata Bizottság rendezésében hangversenyezett W. Kállay Ibolya kitünő temesvári énekesnő, akinek kiváló képességeiről már meggyőződhetett Arad zenekedvelő közönsége. Hatalmas, erőteljes, szépen zengő, egészséges hanganyag, dinamika és az ezzel párosuló kitünő iskolázottság, zenei kulturáltság emeli átlagon felülre Kállay Ibolyát, aki e nagyszemély adottságok mellett nagyon jó előadó is. Révész László kifogástalanul kísérte zongorán. A hangverseny keretében Rosen Alice és Aradi Livia ismert aradi költőnők magas színvonalú versekkel szerepeltek és emelték a művész-est értékét.

Thury Ferenc hegedűhangversenye

Sombaton mutatkozott be Arad közönségének Thury Ferenc fiatal hegedűművész, Enescu kitüntetett tanítványa. Thury sok jó kvalitással rendelkezik: széles lendület, erőteljes dinamika, technikai felkészültség, szépen zengő akordok. Játékában a fejlődés lehetőségét is éreztük. Műsorában Corelli, Bach, Mendelssohn (hegedűverseny első és harmadik tétele), Paganini, Ambrosio, Kreisler Wienawsky és egy saját szerzeménye szerepelt. A közönségnek tetszett a hangverseny és élénken megtapsolta Thury Ferencet és zongorakísérőjét, Menckerné Stern Magdát.

— VIRÁGVASÁRNAPJÁN délután bensőséges ünnepi hangverseny volt a belvárosi református templomban. A gyülekezeti ének után Tarnóczy Lajos lelkesen mondott imát és ünnepi beszédet, az ATE vonós-ötöse Davidházy Kálmán vezetésével Mozart adagioját játszotta szépen, Turay Anna hatásosan szavalt, Hajós Imre pedig Wagner Tannhäuserből énekelt kiválóan. Ürmösy Jenő szépen intonálta Veracini E-moll koncertszonátáját, majd Biró János Ady-költeményeket szavalt lendülettel. Bogdány István szép orgonaszólója (Rachmaninov: Prelüde), Hajós Imréné dicséretre méltó Schubert-interpretációja, továbbá Ürmösy hegedűszáma, az ATE vonós-ötöse emelte még a tartalmas műsort, amely után Györi Ferenc mondott imát és áldást és a gyülekezeti énekkel a vallásos ünnepély befejezést nyert.

Könnyű házimunkára női munkásokat jó fizetéssel felvesszünk.
Cím a kiadóban.

A Közkívánatra visszahoztuk a legmonumentálisabb magyar filmet
R Karády Katalin
O Nagy István
Halálos csók

Olmot
vesz a Presa Demokrata, Piata Plevnei 2.

Megengedték a termőföld bérbeadását

BUKAREST. A központi vetési parancsnokság megengedi erre az évre, hogy a földeket bér- vagy dzsma alapján műveljék meg, vagy bármily egyéb megengedés alapján, amelyet a föld tulajdonosa és a mezőgazdasági munkás köt.

Ugyanakkor közli a fenti hatóság,

hogy a szükséglet szenvedő megyék földművesei az ország bármely megyéből hozhatnak vetőmagot a megyei vetési bizottság, a mezőgazdasági kamara, vagy a mezőgazdasági kerületi szerv engedélye alapján. Ezek az engedélyek egyben a CFR szállításra is érvényesek.

Másfélmilliárd lei kölcsönt folyósított 1243 esetben az elmúlt évben a zsidó Kishitelbank

Igéret hangzott el a hitelkeret felemelésére és a kölcsönfolyósítás meggyorsítására

A szövetkezeti alapon működő zsidó Kishitelbank vasárnap délután tartotta meg rendes évi közgyűlését a zsidó iskola dísztermében. A szövetkezet tagjai nagy számban jelentek meg. Rényi Tibor megnyitójában ismertette a gazdasági helyzet alakulását és vártatott a szövetkezet célkitűzéseire.

Török Aladár, a felügyelőbizottság nevében, telt részletes jelentést a közgyűlésnek.

Közölte, hogy míg 1946-ban 568 tagja volt a szövetkezetnek, az utóbbi üzleti évben 411 taggal szaporodott a szövetkezeti tagok száma.

A tagok 32 százaléka kereskedő, 24 százaléka iparos, 16 százaléka tisztviselő, 13 százaléka szabadfoglalkozású, 1—1 százaléka mezőgazdasági és ipari munkás. A szövetkezet az elmúlt évben 778 kölcsönt folyósított 1 milliárd 72 millió 455.000 lej értékben, 12.2 befektetéses kölcsönt nyújtott 465 millió 700.000 lej értékben.

A jövő évi költségvetés előterjesztése után öt új igazgatósági tagot választottak. A választás egyhangú volt és az új vezetőségbe Rényi Tibor, Török Aladár és

Hirschler Simon kerültek a régiók közül, új vezetőségi tagként megválasztották Scharfstein Jakabot és Stern Oszkár mérnököt.

A közgyűlés befejezése előtt több szövetkezeti tag felszólalt.

A hitelkeret megfelelő felemelését és a hitelek meggyorsítását kérték.

A felszólalásokra Rosen igazgató a központ kiküldöttje válaszolt, aki ismertette a szövetkezet helyzetét megígérte, hogy a felszólalók kéréseit a lehetőséghez képest teljesíti. Ezután köszönetet mondott úgy a vezetőségnek, mint a tisztviselőknek lelkiismeretes munkájáért.

A közgyűlés Rényi Tibor elnök zárószavával ért véget.

Economatul Meseriilor Patroni No. 1.

felhívja tagjait, hogy a március havi ár-differenciát és a régiót lelkészhöz folyó hó 7-ig fizessék be. 4240

Zino Melodografa
Arad, Piata Plevnei 2. Telefon 19-45
Készítünk mindenféle vonás és rászteres kliséket, izléses fémcímkeket, jelvényeket és rádióskálákat

ROYAL-MOZI 3, 4, 10, 6, 7, 30, 9-ko
Vasárnap: 10, 11, 30 Matiné
Ma. az 1945-ban készült csodás, színes filmremek!
AZ IFJUSÁG DIADALA
Móreteiben hatalmasabb, színekben káprázalóbb, mint a tavaly bemutatott „Spotparádé”.

SAVOY-MOZI Előadások pontosan kezdődnek: 3, 5, 7, 9 órákor.
Vasárnap matiné 11.30. Biztosítva jegyét! Pénztár 11-ig
Figyelem! 1947-es amerikai filmje! Szenzációk szenzációja!
AMERIKA SZIMFONIAJA
Csodálatos kráklitáru nagy zenés film. Aranyéremmel kitüntetve!
JAMES CAGNEY világfilmje.
Jean Leslie, SZOKE SZAKALL

Ézt láttuk még...

A NEMZETI BAJNOKSÁG „A” LIGÁJÁBAN a bajnokság kérdése már „lefutottnak” tekinthető. Az ITA biztos bajnok, nemcsak azért, mert már 7 pont előnye van, amelyet behozni csak „papíron” lehet, a valóságban nem — hanem azért is, mert ez az együttes a tavaszi idényben külön versenyt fut. Sokkal nagyobb játékerőt képvisel, mint bármelyik együttes az A-ligában. A második helyért azonban „öldöklő” küzdelem fejlődik ki. Erre a legnagyobb esélyes a bukaresti CFR és a kolozsvári Univerzitatea, de beleszól a második hely eldöntésébe még a Juventus és a temesvári CFR is.

A VASÁRNAPI FORDULÓ EREDMÉNYEI MUTATTÁK, hogy milyen nagy eltérés van a csapatok játékereje között. A sereghajtók: a Dermagant, Jiul, Prahova és az FC Craiova — már nyilvánvalóan megállapítható, — hogy klasszissal gyengébbek, mint a többi csapat. Ha még idevesszük a 10. helyen lévő UDR-t, megállapíthatjuk, hogy az A-liga tulajdonképpen három „csoportra” oszlik. A vezető ITA „külön csoportot” képez. A CFR Bukarest, Univerzitatea, Juventus, CFR Temesvár, Carmen, Ciocanul, Vasas és a Szabadság képezik a második csoportot, közel egyforma játékerejű csapatokkal. Ennek alátámasztárára csak annyit jegyzünk meg, hogy a CFR-t és a nyolcadik helyezett Vasast mindössze négy pont választja el. A harmadik csoport a sereghajtók „szomorú csoportja”, ezek a csapatok szinte menhelytelenül kiesésre „jéltek”.

A B-LIGA ARADOT ÉRDEKLŐ CSOPORTJÁBAN rendkívül érdekes a helyzet. A jelenleg vezető Unirea Tricolor erősen „szorongatják” az utána következők és az első hét helyezett csapat közel egyforma játékereje a csapatok összecsapását nyitja teszi, úgy hogy nincs előre „lefutott” meccs. És ami a legörvendetesebb, a B-liga vezető csoportjához tartozó csapatok mérkőzéseinek színvonala A-liga szintjén mozog. A közönség is észrevelte ezt, úgy hogy minden B-ligás meccsen nemcsak Aradon, hanem Temesváron is 3000—4000 néző jelenik meg és a bevételek elérnek a 40—60 millió lejt, tehát a rendezvények deficitmentesen zajlanak le. Ez a tény pedig a B-liga bajnokságot is teljes mértékben életképesé teszi.

- Zippszelvény**
- ITA—Ujpest
  - Spártá—Ujpest
  - Prahova—Univerzitatea
  - Juventus—Szabadság
  - FC Craiova—Ciocanul
  - CFR (Temesvár)—Jiul
  - CFR Buk.—Dermagant
  - ITA—UDR
  - Vasas—Carmen
  - Név:

Pontos cím:

„Magyar Ifjúság” Új lap fiataljainktól, fiatal- gunkhoz

A romániai magyar ifjúság a világ ifjúsági hetet új lap megindításával ünnepli. Egyelőre csak röpirat formájában és hónapról-hónpra változó címmel jelenik meg az új lapja, de megjelenik, hogy hangot adjon nézeteiknek, kívánságainak. „Magyar Ifjúság” a címe az új lapnak és már első száma komoly reményekre jogosít.

Kizárólagosan ifjúsági kérdések mellett foglalkozik a lap azon általános kérdésekkel is, melyek a jövő kialakításában fontos szerepet játszanak. A testvérmépek közötti barátság kifejlesztésével, a társadalmi rétegeket eddig elválasztó korlátok ledöntésével, politikai, gazdasági, tudományi és népművelési problémákkal foglalkozó cikkei széles látó és érdeklődési körrel tanúskodnak.

„A fiatal kor az alakulás, fejlődés kora. Biológiai, testi, szellemi tekintetben egyaránt. Nem csak a test, hanem a szellem is ekkor rakja le alapköveit. Az ifjúságot tehát minden érdekli, ami társadalmi és egyéni létünkkel összefügg.” Ezt mondja Pál Árpád bevezető cikkében és ez az elv jut kifejezésre a lap többi cikkeinek hangjából is.

Figyelemreméltó Balogh Edgár atyái tanácsa, mert az általánosságokban való elhelyezés helyett határozott és konkrét munkára biztatja az ifjúságot. Ismerjék meg azt a falút, várost és országot az ifjak, melyben élnek és fedjék fel annak értékeit, javítást kívánó hibáit. Ne maradjon frázis a földműves-, munkás- és értelmiségi ifjúság összefogása, hanem egymás tulajdonságainak megismerése, az egymást segítő szeretet és az egymás munkájának tisztelete igazi szövetséget teremtsen az eddig külön úton haladók között.

„Barátaink, fiúk és lányok, legyenek tehát az országépítő új honfoglalás részei. Adjátok be cselekmény alakjában részleteket a közönség és vegyétek ki eredményként részleteket mindahol, amit a demokrácia népünk jogegyenlősége, a román-magyar együttműködés és az általános emberi haladás terén elér!” — fejezi be tanácsait értékes cikkeiben Balogh Edgár.

A lap mely egyaránt szól minden magyar ifjúhoz, meg is szólaltatja hasábjain népünk minden rétegét. Egyetemisták, diákok, munkások, földművesek mondják el gondolataikat, s bár éppen ezért néhol szabványos általánosságokkal találkozunk, az egyéni hang vonzóereje nem hiányzik belőle.

A lapot egyelőre szervezeti úton terjesztik a romániai magyar ifjúság s éppen ezért csak a Magyar Népi Szövetség szervezeteinél kapható. Az első példány ára 3.000 lej. Ajánljuk úgy az ifjúság, mint a szülők figyelmébe. (P. E.)

Megszavazta a parlament az iparos- hit elintézet létesítéséről szóló törvényt

BUKAREST. A parlament múlt heti ülésén napirendre került az iparosbank megszerzéséről szóló törvénytervezet. Az egyes pártok részéről több felszólalás történt, majd szavazásra került sor, amelynek során 126 szavazattal 3 ellentétben megszavazták az iparosbank létesítéséről szóló törvénytervezetet.

„Hirdessen a
Jövő”-ben

Nincs vám

Újra rendezik az északamerikai szerelteso- magok Romániába szállítását és kézbesítését

Ötezer csomagot indítottak utnak az új rendszer szerint a kormány elvi hozzájárulása után

Az amerikai szereltesomagok mai kézbesítésének módja sok panaszt eredményez. Amilyen nagy az öröm, hogy csomag egyáltalában jön, olyan sok a bosszúság. A csomag késik. Azután megjön, nagy késéssel, sor kerül a kézbesítésre.

Az illeték 5000 lej költséggel, mígis egy kilónál a mellékletek és költ. ségekkel felmegy 50.000 lejre, vagyis tízszeresére. Amikor végül kibontja a szereltes csomagot, his vagy nagy részben hiányzik tartalmából, amit a rá függesztett cédula felez.

Nincs benne a csokoládé, egy darab szappan eltűnt, a felfont kávé helyett csak egynegyed font érkezik...

„Cooperative for American Remittances to Europe”, vagyis Európának azánt amerikai küldemények szövetkezte a neve annak a szervezetnek, amely Magyarországon, Csehszlovákiában, Lengyelországban működik már.

A CARE négy csomagotípust ismer: élelmiszer-csomag (11 kiló), fehérnemű, ágynemű, talpbőr a második. A harmadik gyapotruha, a negyedik gyapjúruha

Az utóbbi három csomagfajta súlya egyenként 4 kiló. Minden csomag ára 10 dol. lár.

A CARE különböző országokban csomagraktárt tart fenn. Az északamerikai állampolgár befizeti a dollárt, közli címét. Erre a CARE sürgönyileg értesíti az európai címzettet, aki a sürgönyrel jelentkezik az illető CARE-raktárról, ahol a csomagot költségmentesen megkapja.

Most tárgyalások kezdődtek, hogy a CARE Romániában is létesítsen szervezetet, ahová a csomagokat vámmentesen behozhassa. A CARE képviselői jelenleg a kormánnyal tárgyalnak, hogy az összes

részleteket megállapítsák. Gogelmann, CARE képviselője kijelentette, hogy

mihelyt a román kormány megadta elvi hozzájárulását 1947 február 7-én, máris megindult a csomagok megrendelése és a szervezeti máris küldött 5000 csomagot, amely útban van Constanta felé.

A részletek megbeszélése a vám- és egyéb hatóságokkal most folyik. Az érdekeltek várják a mihamarabbi megegyezést, amelynek alapján nagymennyiségű élelmiszer és ruhanemű kerül az országba, anélkül, hogy az állam, vagy lakói ezért fizetnének.

Jegyrendszer Bukarestben a dohányneműekre

BUKAREST. A minisztertanács a cigarettafogyasztás új rendjét szabta meg, amely mártól kezdve Bukarestben már életbe lép. Hetenként 120 cigarettát kapnak a férfiak és 100 darabot a nők. Jegyre szolgáltatják a következő fajtlakat: piros

Regal, Carpati, Maraseti és National. A többi cigarettát árúsítása szabad. Csak azok kapnak jegyre cigarettát a fővárosban, akik — cigarettajegyüket már kiváltolták.

Mihail Viteazul

Irtat. SZANTÓ GYÖRGY

Erdély történelmének egyik leg-érdekesebb és legféltreismertebb alakja, külsejére is olyan markáns egyéniség, akinek kontrofotóját Rudolf császár is megfestette a prágai Hradcsinban udvari festőjével. A f. stményről készült pompás metszet elevenen tükrözi Mihail Viteazul vajdát, sástollas medvebőrkauculójával, villogó nagy, fekete szemével, merészen kiugró sorsorával, dus hajszával, szakállal val jobb vállán átdobott fehér aba posztó köpenyével. Es ezt az impozáns külsejű, hatalmastermetű férfit az óracsenáló Rudolf és cirkus német udvaroncái kicsúfolták a háta mögött, vak eszköznek tekintették.

Az akadémikus magyar történet írás féktelen despotának mutatja, aki a hóhér Bástával együtt garázdálkodott Erdélyben. A román történelvís pedig csak a nemzet hőst látja benne, aki először egyesítette jogára alatt Naanyromániát, azaz Havasalföldet, Erdélyt és Moldvát.

Ideje, hogy mindezekkel a hamis beállítással egyszer már le számoljunk és a legújabb történelmi forrás, Szamosközy István egykoru krónikája alapján megfessük a vajda igazi képét, amint azt kitűnő, de kevésbé ismert tanulmányában Szücs Lajos, kolozsvári egyetemi tanár már nagy részben megadta, a sorok írója pedig „Hajdudán” című regényében.

Ezuttal nem a hőst akarjuk itt bemutatni, aki harminchárom esztendőben verte meg a törököt és aki-ne a vána azt mondta, hogy Hunyadi János óta nem volt ilyen hőse a kereszténységnek. Nem is a kiváló hadvezért, aki az 1600-1601-évi harcokban felülmúlta a Bellicumot nézett nagyképű német generálisokat. Nem is a katonát, aki emberfeletti testi erejével és nekmerőszármával nem egyszer személyes közelharcával döntötte el a család sorsát. Nem is a laudató-hírű lovast, aki maroknyi kísérettel, allensztes hadak között, csak-

nem egyhuzamban lovagolt Tergovistétől Prágáig. E rövid tanulmányunk csak az a célja, hogy be mutassa Mihail Viteazul az embert és a szeméi értelmében vett demokratikus uralkodót, nemkülönben a széles látókörű és nagytehetségű politikus.

Az ő sorsa is tragikus fejlődés volt a két malomkö, a török és német között, csakugy, mint a többi erdélyi fejedelemé. Taktikájukban csak a sorrend változott. Az egyik a törökre támaszkodva akart a némettel végezni, Mihail Viteazul pedig a németet hitegelve akarta kiűzni a törökököt a Dunavonal alá, a mi teljes egészében sikerült is neki a Báthori Zsigmond hadával együtt megvívott gyurgyevői csata után.

De sikereit nemcsak hősiességének, hadvezéri képességeinek köszönhette. Hanem elsősorban és főleg annak a demokratikus szellemnek, amely katonái és a széles elnyomott rétegek körében olyan népszerűvé tette. Ez volt az oka annak, hogy seregeiben mindig nagy számú székely és magyar harcolt. De harcoltak csapatokban ukránai kozákok, meg bolgárok és rácok is, vezetői között képviselve volt minden fajta, úgy, hogy nemzeti hadseregéről beszélni nem lehetett, mint ahogy az akkori időkben általában. Viszont seregeit nem lehetők az akkori értelemben vett zsoldoshadnak sem. Népi hadseregek voltak, az elnyomottak gyűltei zsoldját alá, akárki ellen viselt is hadat.

Ennek személyes kiváltságain kívül, két oka volt.

1. Vaskézzel fogta az ur hatalom gyepőit. Bojárjait ugyanannyi fékentartotta, mint az erdélyi főurakat, a székely primorokat és primipitiusokat, akik előtte és utána kegyetlenül sanyaradták a jobbágynépet. Hogy csak egy példát mondjunk, az egyik székelyi család leverésekor százzsármra huzotta Paróba a felkelt székelyeket Ravazdai György és ezt csufondáron „székelyek farsangjának” ne-

veztek a primorok. A Háromszékben és Udvarhelyszékben emelt két várat pedig „Székelytámad” és „Székelybánja” várnak, mert a jogukhoz ragaszkodó és jobbágy-sorba belöirődni nem tudó székelységet ezek őrségeivel verték le mindannyiszor. Mihály vajda leromboltatta ezeket a várakat és visszahelyezte a székelység jogait. De a magyar jobbágyok nyuzását sem türte és csala után egyenlő szákmányrészét biztosított minden katonájának, leti legyen az akármilyen fajta. Ezért volt se regeinek mindig nagyobb üdöreje ellenfelei seregeinél.

2. Alkormányosan uralkodott, ami abban az időben egészen szokatlan volt. Még a hivatalos magyar történetírás is elismeri, hogy: „Mihályt nem nemzetiségi eszméi vezették hódításaiban, Erdély magyar közigazgatását, alkotmányát tiszteletben tartotta, ő maga is jól meglátta magyarul”. Szamosközy írja krónikájában, hogy egy bánfihunyadi zendülés alkalmával igazságos törvényt látott a zendülők felett, kinyomoztatta a zendülés okait és olyan igazságosan ítélkezett, hogy a maga darobontjait is megbüntette, nemcsak a zendülőket. Ez is szokatlan volt a Ravazdaiak korában és Mihály igazságszeretetéről tesz tanúságot.

Mindezen tulajdonságai tették olyan népszerűvé, hogy a Hradcsinban már feltették tőle hatalmukat a németek és látták, hogy nem lehet egyszerűen vak eszközül használni török, magyar és székely ellen. Hamar meg volt ellene a véd, ugyanaz, mint Mar-nuzzi ellen: a törökkel ejmbordól. Orgulkos német mödra ölette meg Básta Tor-da mellett a vajdát, saját sátrában! Levágtat fejt a vallon zsoldosok dögölt 16 tetemére tetek.

Ezt a képet nem festette meg Rudolf udvari festőjével, de mi székelyek meg ezt a képet a dunai népet egyik örök tanulságakppen.

Nem a hódító, nem a despotakéne ez, hanem egy politikai feltaladóban korát messze túlhaladó, igazságos és hátor férfúis, akinek ezzel a képével még adósunk a hivatalos történetírás is.

Hírek

Előfizetés egy óra 20.000 lej
MNSz és szindikátusi tagoknak
15.000 lej

Vállalatoknak 500.000 lej

Szolgáltatás győgszertárai:

Rejner, M. Nicoara, Berger, Saguna
ut, Dűdős Mikalaka.

— MOZIK MŰSORA: ARO: A végzetes asszony. — FORUM: Stan és Bran. — CORSO: Észak törvénye
ROYAL: Ifjuság dádala — SAVOY: Amerika szimfoniaja.

— A VÁROSVEZETŐSÉG MŰSZAKI OSZTÁLYA felhívja a köz- és magánépítők tervezésével és kivitelezésével foglalkozókat, hogy április 10-ig terjesszék be gyakorlati jogukra vonatkozó engedélyeket eredetiben és egyszerű másolattal, amelyeket mérnökök, elismert mérnökök és a 48. szakasz alá eső vállalkozók számára a mérnöktisztület bocsátott ki, viszont okleveles építészek, elismert építészek és építőmesterek számára az építésztestület, továbbá az építészi vezetők és az almérnökök (építészművészeti osztály) számára az illetékes testület. Továbbá jelentkezzenek a pallérok (maestri zidari), akik a munkamárától 1932 előtt kapták engedélyüket. Akik nem jelentkeznek, azoknak neveit nem függesztik ki azon a táblázaton, amely a város területén építésre és tervezésre jogosultak neveit tartalmazza.

2 óra kacagás!

STAN ES BRAN

A TENGHERI FARKASOK

a FORUM-ban

— A HELLAS SPORTKLUB tagjait felkérjük öltözőszekrényeik sürgős kiürítésére, hogy azokat fertőtlenítsük. Az e hó hatodikáig fel nem nyitott szekrények lakatjait eltávolítjuk. A Hellas vezetősége. 4242

— HÁROM NAPIG DOLGOZIK A SIMAY FÜRDŐ. A Simay fürdő tüzelőanyagot kapott és így a római katolikus husvét előtt, vagy is pénteken, szombaton és vasárnap a közönség rendelkezésére áll. A legfőbb ideje lenne, hogy a Simay fürdő megfelelő tüzelőanyagot kapjon, hogy megfelelő módon álljon a közönség rendelkezésére. Különben gondoskodás történik arról is, hogy a görögkeleti husvétot megelőzően is működhessenek a fürdő.

CORSO MOZI

Előadások! 3, 5 és 7 órákor

A szezon legszebb és legnagyobb francia filmje:

ÉSZAK TÖRVÉNYE

MICHELE MORGAN
P. RICHARD WILM

parádés alakítása.

Szenvedélyes szerelmi romantika.
Jegyelővétel d. e. 11.161

MINDENES leányt, azonnal felveszek. Mocioni ucca 4. Schweffer. ÖTSZÁZ darab gömbölyű akáckaró, szőlőkarakónak való, eladó. Aurel Vlaicu 161 szám. 292
KÉTSZOBÁS lakás központban, bu torozott szoba kiadó. „Express” Elisabeta 19, II, 14. Telefon 18-81. 2-4 órákor. 293

PRESA DEMOCRATA

ÚJ MENETREND lépett életbe

Április elsejével új menetrend lépett életbe, amelynek aradi vonatkozásai a következők:

Aradról Temesvárra: 2.58 motor, 6.10 órákor személy. 15.40 személy. 20.47 személy. Aradra érkeznek: 2.18 személy, 9.50 motor. 15.08 személy. 20.10 motor.

Aradról Bukarestbe: 1.00 személy (csak Piskitig). 6.30 Rapid (csak hét fön, szerdán, pénteken és vasárnap) 6.43 személy. 17.40 személy. Aradra érkeznek: 20.25 személy (Piskitig). 21.15 személy. 21.34 személy. 22.29 Rapid (csak hétfőn, szerdán, pénteken és szombaton).

Brádra: 14.10. Csermőre: 16.32 sze-

mély. Brád—Honcő felé: 19.15 motor. Brádról érkeznek: 7.35 személy. Csermőről 7.00 személy, Brád—Gurahoncról 14.51 motor.

Nagyvárad felé: 2.35 személy. 15.24 személy. Nagyváradról érkeznek: 5.45 és 20.32. mindkettő személy.

Otlakára: 17.37 személy, érkeznek: 6.35 személy.

Nyerőre: 8.30 motor és 16.17 személy, érkeznek 7.15 személy. 14.5 motor.

Kürtös felé: 6.40. 13.55. 17.30 személy, érkeznek 6.28. 9.12. 17.10 személy Pécshóra: 5.00 és 16.45 személy, érkeznek: 6.23 és 19.40 személy.

A hét folyamán kiszámítják az alapanyagok új árait

BUKAREST. A nemzetgazdasági minisztérium illetékes ügyosztályai a hét folyamán számítják ki az alapanyagok új árait.

A minisztérium csakis alapparokra vonatkozó árakat számít ki, a többi iparág viszont saját maga kalkulálja árait a megjelölt keretben. Mindezeket a kalkulációkat be kell vezetni a kalkulációs nyilvánlatásba és jóváhagyás céljából a minisztériumnak kell előterjeszteni. Az új árak még a kalkulációs

regiszer ellenőrzése előtt lépnek életbe. Akik nem tudják árait a megjelölt keretnek megfelelően kalkulálni, a minisztériumhoz fordulnak megoldás céljából.

Az új árak kalkulálásánál a nemzetgazdasági minisztérium tekintettel volt a fizetések és árak viszonyára és

az a cél, hogy a fizetések vásárló ereje arányban legyen a dolgozóknak az ország újjáépítése érdekében kifejtett munkájával.

MNSz. pénzügyi felelősök figyelmébe

Az MNSz vezetősége felszólítja az összes kerületi pénzügyi felelősöket, hogy szerda délután 5 órákor jelenjenek meg a városi székházban tartandó pénzügyi gyűlésen, amelyen Ambrus központi kiküldött fontos munkatervet terjeszt a bizottság tagjai elé. Megjelenés kötelező.

Fiatall segéd munkást felvesz

A Presa Democratica,
Plevae tér 2.

Keresünk megvételre fogasboronát, lókapát feltöltőekét.
Industria Textila
Aradana

Ma fél 6 órákor:

Wizo-gyűlés keretében

Dr. Haber László tart előadást

kérjük a tagok megjelenését. Vendégeket szívesen látunk
(Fischer Eliz-palota)

600,000 lei jutalmat

kap, aki nyomára vezet annak a személynek, aki péntek-szombat éjjel a Hellas Sportklub sporttelepéről ellopott különféle épületi fagerendákat. Jelentkezni „Asa” üzletben. Bul. Regina Maria 17.

ISMÉT ARADON TIHANYI MESTER VARAZS REVUJE

új, szenzációs, pazar kiállítású műsorral

a VÁROSI SZÍNHÁZBAN

Ma, kezd este 9 órákor

Jegyek elővételben az EUROPA jegyirodában.

Apróhirdetés

LEGSZERB HUSVÉTI AJÁNDÉKOK Rosenthal, Hutschenreuter, Herend porcellán figurák, ezüsttárgyak és perzsaszőnyegek a Comptoy üzletben. Dacia kávéház mellett. 267

MOTORKERÉKPAR, 500 köbcentiméteres, olcsón eladó. Hackerné, Str. Marăsest, 3. 191

IDŐSEBB párnák, vagy magánosan nazvezetést vállalok. Cimeket „Székely” jellegre a kiadóba kérek JÓKARBAN levő hangszórót keresek megvételre. Mocioni ucca 4. Schweffer. 289

RENDSZERETŐ mindenest felvesz vasúttöde. Aurel Vlaicu 67 szám. UJRA megvitttam nőszabóságomat. Holzer Sándor, Piața Avram Iancu 13. I em. az udvarban.

FŐZNI tudó bejártnó 2 tagu családnhoz kerestetik. Bul. Carol 28, I. 7. 268

FESTETT konyhabutor és szobabutor olcsón eladó. Strada Baritiu 3. 270

ÜRES szoba, különbejáratú, kiadó. Cimeket Reclamaba, Strada Eminescu 4. 269

BÁRMILYEN üres szobát bérelnék. Cimeket a kiadóban kérek „Szoba” jellegre. 272

EVEK óta fennálló rentabilis üzem, meglévő üzletkör kielégíthetősére ágis, közreműködő tőkével rendelkező társat keres. „Komoly 500 millió” jellegre Reclamához. 278

IRÓGÉPPEL RENDELKEZŐ hibátlan magyar nyelvű gépirót (gépirónó) keresek. Nani 2-3 órái mellékfoglalkozás. Cim a kiadóban. 247

GYAPJUFESŰLŐ gép, csaknem új, kefékkel eladó. Lipovan Gheorghe Cherec. 251

ELÉNTFORGÓ 45-ös új daráló eladó. Crisan Ion, Galsa. 259

ALIG HASZNÁLT Singer sülvesszett varrógép eladó. Cosbuc 9, ajtó 5. 252

GAZDALKODASRA alkalmas magánház eladó. Gái. Str. Faurilor III szám. 254

MODERN biliárd felszereléssel tányosan eladó. Str. Remus 42.

TÖBB helyiségből álló, műhelynek alkalmas helyiséget keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 264

3-4 SZOBÁS modern lakást keresek. Minden költséget megtérítik. Cim a kiadóban. 265

JÓ FIZETÉSSEL szonnalra keresek megbízható minden szobaleányt. Ugyanott egy összecsukszó, jókban levő vaságyat megvételre keresek. Mésözi telep. Calea Pi-horului 22 szám. 279

KÉRESEK 2-3-4 szobás modern lakást vagy magánházat bérelnék. Ajánlatokat Meer festéküzletbe kérek. 280

SAJÁT költségemre utazom, áruk eladását bármilyen szakmában szalálkra vállalom. Megkeresést „KÉPTŐSZAZMILLIO GARANCIA” jellegre a kiadóba kérek.

TENNISZHALÓ, alig használt eladó. Cim a kiadóban. 282

ASSZISZTENSNOT felvesz dr Kurzer fogorvos. Str. Goldia 1 sz.

HÁLO és kombinált butor, festett, eladó Eminescu 17, I. 3. 284

STEFAN SAMUEL néven iratok elvesztek. Megaláló jutalom ellenében adja le a textilgyári portásrál. 285

ELADÓ Gariner márkájú 8 HP stabil motor. Pécska, 396 szám.

GYERMEK sportkocsit jó állapotban veszek. Cimeket a kiadóba kérek. 273

MAGÁNHAZ közel a központban és a Veszthelyen egy ház 140 négyzetöles gümölcsössel eladó. Érdeklődni Teodor Srb 27.

JÉGSZEKRÉNY, nagy, háromajtós, kifogástalan, márvánnyal bélelve eladó, vagy kisebbel becsreíthető. Dr. Schulhof, Elisabeta 41. 271